

Priedas *Supplement*

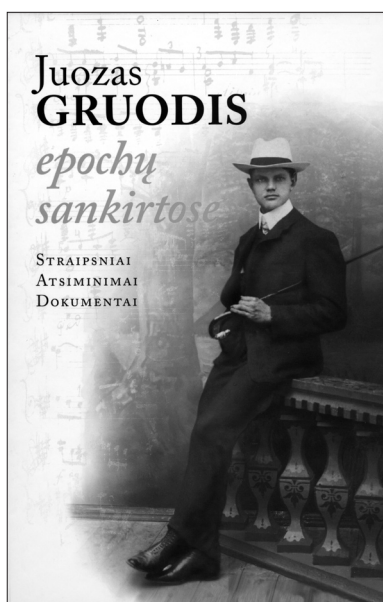
Judita Žukienė

Aktualus sugrįžimas, arba dar kartą apie Juozą Gruodį

Nedaug Lietuvos muzikų sulaukė tokio išskirtinio muzikologų dėmesio – ne vienos konkrečiam asmeniui, jo kūrybai skirtos monografijos. Be daugiausia susidomėjimą kėlusios (ir vis dar keliančios) M. K. Čiurlionio kūrybos, itin gausiai tiek knygoje, tiek spaudoje nagrinėjama Juozo Gruodžio veikla ir kūrybos braižas. Lietuvių muzikologijoje šis kompozitorius pripažįstamas lietuvių muzikos klasiku, ypač vertinami jo nuopelnai formuojant nacionalinę kompozicijos mokyklą, jis pelnytai laikomas šios mokyklos pagrindėju.

Tačiau tokia samprata muzika besidominčiųjų sąmonėje susiformavo ne tik dėl paties lietuvių muzikos kūrėjo nuopelnų. Ją formavo ir lietuvių muzikologijos klasiko Algirdo Ambrazo asmenybė. Profesorius jau seniai vertinamas kaip atkaklus J. Gruodžio kūrybos tyrinėtojas ir puoselėtojas, stebinantis gebėjimu atrasti vis naujus pasirinkto objekto¹ tyrimo aspektus, šaltinius ar net faktus. Tokios kryptingos veiklos rezultatas – Algirdo Jono Ambrazo sudaryta knyga „Juozas Gruodis epochų sankirtose. Straipsniai. Atsiminimai. Dokumentai“².

Prieš pasirodant knygai būta ir skeptiškų nuomonių, palydimų fraze: „Ir vėl apie Gruodį...“ Tačiau tiek kompozitoriaus veikla ir asmenybė, tiek sudarytojo (ir didelės dalies teksto autoriaus) profesinė kompetencija lėmė įdomų rezultatą³. Skeptiškumo nestokojanti frazė, skaitant knygą, transformuojasi į „dar kartą apie Gruodį“ ir pasipildo vertinimais „naujai“, „aktualiai“. Knygos prarmėje paaiškinama tokio leidinio atsiradimo motyvacija, pabrėžiami nauji tyrimo rakursai. A. Ambrazo teigimu, „keičiantis ideologijoms, kito ir J. Gruodžio vertinimo kriterijai, išryškėjo daug naujų, anksčiau nežinotų, kartais sąmoningai nutylėtų jo gyvenimo ir veiklos faktų“ (p. 8). „Leidinyje norėta atkurti kuo išsamesnį J. Gruodžio muzikinės veiklos vaizdą, pateikti kuo objektyvesnį jo kūrybos vertinimą to meto lietuvių ir pasaulinės muzikos kontekste. Siekta išvengti ir J. Gruodžio suherojinimo, todėl jis ir jo bendražygiai (S. Šimkus ir B. Dvarionas)

pristatomi su visais žmogiškais privalumais ir trūkumais“ (p. 8–9). Ši monografija tampa tam tikra J. Gruodžio veiklos ir kūrybos percepcijos revizija, išsiskirianti naujais faktais ir dokumentais. Pasirinktos tyrimo kryptys atskleidžiamos nuosekliai, kryptingai gvildenant įvairialypę problematiką.

Pažymėtina visos knygos struktūra. Peržvelgus turinį, sklaidžiasi savita veikalo dramaturgija: medžiaga ekspozuojama ir nagrinėjama kryptingai, nuosekliai, pradedant nuo kūrėjo portreto (tiesiogine ir perkeltine prasme), tyrinėjami jo kūrybos niuansai, pristatomi kontekstai, galiausiai vėl sugrįžtama prie portreto štrichų, atsispindinčių epistolikoje, kompozitoriaus tekstuose ir dokumentuose. Gausi dokumentinė ir tyrimų medžiaga struktūrinama, ją skirstant į pratarmę ir trumpą išanginę informaciją, šešias dalis ir priedus.

Leidinyje pradedamas svarbiausiomis J. Gruodžio gyvenimo ir kūrybos datomis, bet jų apimtis (šeši puslapiai) ir faktų gausa skatina kvestionuoti patį pavadinimą. Tai

koncentruotai pateikti biografiniai duomenys ir kūrybos sukūrimo datos, atspindintys J. Gruodžio veiklos įvairiapusiškumą ir kūrybos raidą. Taip dar kartą trumpai primenamas kūrėjo nueitas kelias (paminint mažiau žinomus gyvenimo faktus), bet eliminuojamas pavojus perpasakoti biografiją, sudaroma palanki terpė autoriams laisvai operuoti faktais, susijusiais su J. Gruodžio veikla.

Jau knygos pradžioje susikuriame / atkuriamo vizualinį kūrėjo portretą. 16–39 puslapiai – tarsi savotiška nedidelė ekspozicija „J. Gruodžio gyvenimo kelias vaizduose“, iš kurios atgyja matyti ir visai nauji senų fotografijų vaizdai. Tad knygos įžanginė dalis – puiki kelionė į gerai žinomą, bet iš tiesų primirštą lietuvių muzikos klasiko gyvenimo faktologiją ir vaizdų pasaulį.

Didelę leidinio dalį sudaro Algirdo Ambrazo išsamūs tekstai, pasižymintys naujumu, objektyviu požiūriu ir plačiu kultūrinių kontekstų pateikimu. Kaip tik jie ir išryškina kai kurias J. Gruodžio gyvenimo detales, iki tol mažiau tyrinėtus kūrybos aspektus, kūrybinius ryšius, įtakas.

Kitų autorių straipsniai, kuriuose tyrinėjama J. Gruodžio kūryba ir muzikinė veikla, publikuojami antrame knygos skyriuje. Čia rasime ir jau anapilin išėjusių autorių (Juliaus Špigelglazo, Leono Povilaičio, Onos Narbutienės), ir iki šiol aktyviai dirbančių muzikologų Ritos Nomicaitės, Dariaus Kučinsko, Danutės Petrauskaitės, Gražinos Daunoravičienės mokslinių tyrimų rezultatus. G. Daunoravičienės straipsnis „J. Gruodžio kompozitorių mokykla ir jos ištakos“ išsiskiria muzikologės tekstams būdingomis giliomis įžvalgomis, medžiagos gausumu ir aktualumu, tautiškos mūsų kompozitorių mokyklos paieškomis ir šių dienų situacijos analize.

Trečiame skyriuje „Informaciniai tekstai“ pateikiama papildomos, iki tol neskelbtos informacijos apie kompozitorių (jo šeimą, sveikatą), jo kūrybos sklaidą, minėjimus ir pagerbimą šiandien (Kauno muziejų fonduose turimos medžiagos apie J. Gruodį apžvalgos).

J. Gruodžio kūrybos ir veiklos, jo indėlio į lietuvių muzikinę kultūrą tyrinėtojams itin vertingo peno teikia

knygos trečiame–penktame skyriuose spausdinami kompozitoriaus amžininkų atsiminimai, paties muziko tekstai, dokumentai ir korespondencija. Čia randame naujų duomenų, skaitytojas turi retą galimybę susipažinti su iki tol archyvuose gulėjusia medžiaga. Tarp J. Gruodžio rašytų straipsnių – ir lemtingasis „Muzika turi eiti iš liaudies liaudžiai“. Ši publikacija palydima knygos sudarytojo paantrašte „Paskutinis J. Gruodžio straipsnis, jo parašymo aplinkybės ir kontekstas“ ir paaiškinančiu tekstu, komentarais, išsamiai atskleidžiančiais to meto situacijos dramatiškumą. Toks publikacijos pateikimas įsupa į to meto politinius ideologinius verpetus, kuriuose vyko šių dienų skaitytojui mažai suvokiamos batalijos, vertusios kūrėjus (o ir visus buvusios Sovietų Sąjungos piliečius) vos ne kasdien laikyti žmogiškumo egzaminus.

Bene vienintelė vieta „Juozo Gruodžio bibliografija (1984–2009)“ naujausiame veikale apie J. Gruodį galėjo būti šiek tiek informatyvesnė. Po tiek metų naudinga būtų vienoje vietoje paskelbti visą kompozitoriaus bibliografiją. Bet čia akivaizdus autoriaus sumanymas – skelbti tik naują ir naujausią informaciją apie J. Gruodį. Kita vertus, gal tai knygos sudarytojo ir daugelio tekstų autoriaus A. Ambrazo bandymas provokuoti ateities kartų tyrinėjimus? Ar išvysime J. Gruodžio bibliografiją (2010–2035 m.) ir kokios apimties ji bus?

Sprendžiant iš knygoje „Juozas Gruodis epochų sankirtose. Straipsniai. Atsiminimai. Dokumentai“ paskelbtų muzikologų straipsnių, mūsų muzikos klasiko darbai iki šiol nepraranda aktualumo, o publikuojama faktologinė medžiaga, straipsniai, dokumentai, atsiminimai ir laišakai skatina naujus tyrimus.

Nuorodos

- ¹ Kitas objektas – Juliaus Juzeliūno kūryba.
- ² Išleista Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje.
- ³ 2010 metų Lietuvos kompozitorių sąjungos geriausių muzikologinių darbų konkurse už lietuvių muzikinės kultūros tyrinėjimus (ir konkrečiai už šią knygą) Algirdui Ambrazui paskirta Onos Narbutienės premija.

Apie autorius

Gabrielius Alekna (g. 1975) – pirmasis lietuvis, kuriam suteiktas Juilliardo mokyklos Niujorke muzikos menų daktaro laipsnis. Tarptautinio L. van Beethoveno pianistų konkurso Vienoje (2005) laureatas, G. Alekna nuolat koncertuoja su pagrindiniais Lietuvos kolektyvais – Nacionaliniu ir Valstybiniu simfoniniais, Lietuvos ir Šv. Kristoforo kameriniais orkestrais. Austrijoje pianistas yra skambinęs su Vienos radijo simfoniniu, JAV – su Juilliardo, Baltarusijoje – su šios šalies Valstybiniu simfoniniu orkestrais. Keturiolikos konkursų laureatas, pelnęs prizų Hilton Head (JAV), Maria Canals (Ispanija) ir M. K. Čiurlionio tarptautiniuose konkursuose.

Šiuo metu bendradarbiauja su dukart „Grammy“ apdovanota prodiuserė Juditha Sherman ir triskart „Grammy“ apdovanojimui nominuota pianiste Ursula Oppens įrašant visus Vytauto Bacevičiaus „Žodžius“, kuriuos ketina išleisti britų kompanija „Toccata Classics“. Parengė ir redagavo kritinį iki tol nepublikuotą V. Bacevičiaus kūrinių fortepijonui leidimą (Vilnius: LMILC, 2006). Šis leidinys buvo dalis G. Alekno daktaro disertacijos, apdovanotos Richardo F. Frencho prizų už geriausią Juilliardo mokyklos metų disertaciją. Šioje mokykloje G. Alekna taip pat baigė bakalaurą ir magistro studijas, prieš tai studijavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje.

Tel. +19175726121

El. p. gabrielius@hotmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 05 20

Rytis Ambrazevičius (g. 1961), humanitarinių mokslų daktaras (2005), KTU profesorius, LMTA docentas. Europos etnomuzikologų seminaro (ESEM), Europos kognityviųjų muzikos mokslų draugijos (ESCOM), Tarpdalykinių muzikos tyrimų žurnalo (JIMS) redakcinės kolegijos narys. Baigė Vilniaus universitetą (1984; fizika), stažavo Švedijoje (1995, 2001) ir Norvegijoje (1997). Parašė monografijas „Etninės muzikos notacija ir transkripcija“ (1997), „Psichologiniai muzikinės darnos aspektai“ (2008). Skaitė pranešimus konferencijose (per 70), paskelbė mokslinių straipsnių (per 40) Lietuvoje ir užsienyje – JAV, Japonijoje, Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Italijoje, Austrijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Švedijoje, Suomijoje ir kt. Skaitė paskaitas Suomijoje, Norvegijoje, Lenkijoje ir Estijoje, intensyvius paskaitų kursus – Latvijos ir Estijos aukštosiose mokyklose. Moksliniai interesai apima etnomuzikologijos, muzikos akustikos ir muzikos psichologijos sritis: lietuvių ir kitų tautų tradicinis dainavimas (atlikimas, stilistika, suvokimas, transkripcija, perėmimas); kognityvinė muzikos psichologija; kalbos akustika; matematiniai metodai muzikologijoje. Folkloro grupės „Intakas“ vadovas, folkloro grupės „Atalyja“ narys.

El. p. rytisam@delfi.lt

Interneto puslapis: <http://www.personalas.ktu.lt/~rytambr/>

Straipsnis įteiktas 2010 05 20

Vida Bakutytė (g. 1952) – humanitarinių mokslų daktarė (1990), Lietuvos kultūros tyrimų instituto vyresnioji mokslo darbuotoja. 1975 m. baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją (iki 1992 m. Lietuvos valstybinė konservatorija), 1987 m. – Lietuvos mokslų akademijos Istorijos instituto Menotyros skyriaus teatro istorijos aspirantūrą. Rengiamos „Lietuvos muzikos istorijos“ vieno iš tomų (XIX a.) sudarytoja ir autorė. Paskelbė straipsnių lietuvių ir užsienio spaudoje, skaito pranešimus konferencijose Lietuvoje ir užsienyje. Mokslinių interesų sritys: muzikos ir teatro ryšiai, senojo Vilniaus muzika ir teatras, dramos spektaklių muzika (istorija ir dabartis).

El. p. v.bakutyte@gmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 04 15

Gražina Daunoravičienė (g. 1955), humanitarinių mokslų (muzikologija) daktarė (1990), 2008 m. atlikusi habilitacijos procedūrą, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos profesorė (2008). Nuo 1979 m. dėsto Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, 1998–2003 m. buvo Muzikos teorijos katedros vedėja. Yra gavusi nemažai mokslinių stipendijų ir stažuočių moksliniam darbui užsienyje: Maskvos P. Čaikovskio konservatorijoje (Rusija), Zalcburgo Mozarteume (Austrija). Apdovanota Saksonijos žemių kultūros ir mokslo ministerijos stipendija moksliniam darbui Vokietijoje, taip pat gavo DAAD stipendiją, buvo pakviesta į Oksfordo universitetą (UK) pagal „Oxford Colleges Hospitality“ programą. Skaitė pranešimus ir publikavo darbus Lietuvoje, Latvijoje, Lenkijoje, Estijoje, Vokietijoje, Rusijoje, Didžiojoje Britanijoje, Belgijoje, Šveicarijoje, Slovėnijoje, Čekijoje, Serbijoje, Suomijoje, JAV ir kt. Sudarė ir išleido dvi monografijas (2002 ir 2007). Įsteigė ir sudarinėja mokslinį tęstinį žurnalą „Lietuvos muzikologija“ (išleista 10 tomų). Šiuo metu rengia ir leidžia penkių tomų studijų vadovą „Muzikos kalba“ (pirmieji du tomai išleisti 2003 ir 2006 m.). Lietuvos mokslo tarybos narė, Humanitarinių ir socialinių mokslų komisijos narė.

Moksliniai interesai: muzikos žanro ir muzikos formos problematika, istoriniai kompozicinių technikų modeliai, XX a. lietuvių muzikos kompozicinės tendencijos.

El. p. daunora@ktl.mii.lt, daunora@gmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 04 20

Laura Kaščiukaitė (g. 1987) Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje baigė muzikologijos bakalaurą studijas (2010). Bakalaurų darbo tema – „Praeities muzikos adaptacijos lietuvių neoromantikų kūryboje“ (darbo vadovė prof. habil. dr. (hp) G. Daunoravičienė). Mokslinių interesų sritys: intertekstualumo teorija, inteksto adaptacijų būdai šiuolaikinėje lietuvių muzikoje. 2008 m. dalyvavo tarptautinėje mokslinėje konferencijoje Rygoje (Latvija). Paskelbė muzikos kritikos straipsnių Lietuvos periodikoje.

El. p. laurute.mail@gmail.com.

Straipsnis įteiktas 2010 06 22

Darius Kučinskas (g. 1966) – humanitarinių mokslų daktaras (2002), Kauno technologijos universiteto docentas, Lietuvos mokslininkų sąjungos, Lietuvos kompozitorių sąjungos (muzikologų sekcijos), Tarptautinės muzikos bibliotekų asociacijos (IAML), Automatinės muzikos kolekcionierių asociacijos (AMICA) narys, tarptautinio muzikos reikšmės projekto (ICMS) dalyvis nuo 2001 m. Baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją (1993), dirbo Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje (1990–2002). Išleido monografiją „M. K. Čiurlionio fortepijoninės muzikos tekstas (genezės aspektas)“ (2004) ir parengė „Chronologinį M. K. Čiurlionio muzikos katalogą“ (2007). Paskelbė mokslo straipsnių (15), skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose (per 20) Lietuvoje ir užsienyje. Moksliniai interesai: muzikos tekstologija, muzikos semiotika, notacija ir muzikos leidybos technologijos, menų sintezės problematika, daugiausia gilinamasi į M. K. Čiurlionio kūrybą.

Tel. +37061326010

El. p. darius.kucinskas@ktu.lt

Straipsnis įteiktas 2010 01 29

Helmut Loos (g. 1950) Bonoje studijavo muzikos edukaciją, vėliau Bonos universitete – muzikologiją, meno istoriją ir filosofiją. Humanitarinių mokslų daktaras (1980), habilituotas mokslų daktaras (1989). 1981–1989 m. dirbo jaunesniuoju mokslininku Bonos universiteto Muzikologijos departamente, 1989–1993 m. vadovavo Rytų Vokietijos muzikos institutui, 1993–2001 m. buvo Chemnico technologijos universiteto Muzikos istorijos katedros vedėjas ir profesorius, nuo 2001 m. vadovauja Leipcigo universiteto Muzikologijos institutui, 2003 m. jam suteiktas Lvovo nacionalinės M. Lysenkos muzikos akademijos *honoris causa* profesoriaus vardas, 2003–2005 m. buvo Leipcigo universiteto Istorijos, menų istorijos ir orientalistikos studijų fakulteto dekanas. 2005 m. išrinktas Pietryčių Europos vokiečių muzikinės kultūros draugijos Miunchene (*Gesellschaft für deutsche Musikkultur im südöstlichen Europa*) garbės nariu, periodinių leidinių „Hudební věda“ (Praha), „Lietuvos muzikologija“ (Vilnius), „Ars & Humanitas“ (Liubliana), „Musicology Today“ (Bukareštas) ir „Studies in Penderecki“ (Prinstonas, Naujasis Džersis) tarptautinių redaktorių kolegijų narys.

El. p. hloos@rz.uni-leipzig.de

Straipsnis įteiktas 2009 08 06

Leonidas Melnikas (g. 1957) – habilituotas daktaras, profesorius. Baigė Sankt Peterburgo konservatoriją (forte-pijono ir vargonų specialybes) ir muzikologinę šios konservatorijos doktorantūrą (daktaro disertaciją apgynė 1984 m.). 1986–1987 m. tobulinosi F. Liszto aukštojoje muzikos mokykloje Veimare. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje dėsto nuo 1983 m.

Daugelio publikacijų, knygų „C. Ph. E. Bachas ir Pabal-tijys. Apie brolius Grothussus“ (Vilnius, 1997), „Muzikos kultūros ekologija“ (Maskva, 2000), „Muzikos paveldas: epochų ir kultūrų sankirta“ (Vilnius, 2007), „Lietuvos žydų muzikinio paveldo pėdsakais“ (Vilnius, 2008) autorius. Koncertavo daugelyje šalių, muzikavo su įvairiais orkestrais,

yra fortepijoninio trio „Musica camerata Baltica“ narys. L. Melniko kompaktinės plokštelės išleistos Lietuvoje, JAV, Rusijoje, Portugalijoje. Lietuvos muzikų sąjungos tarybos narys, Daugpilio universiteto (Latvija) garbės daktaras (2004). 2007 m. apdovanotas „Auksinio disko“ prizų (Lietuvos muzikų sąjunga).

Tel. +37052603411

El. p. mmelnikas@hotmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 05 30

Vaida Naruševičiūtė (g. 1981) – 2010 m. baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademijos etnomuzikologijos magistro studijas. 2008 ir 2009 m. dalyvavo tarptautiniuose jaunųjų etnochoreologų seminaruose (IPEDAK) Norvegijoje, 2009 m. – Tarptautinės tradicinės muzikos tarybos (ICTM) pogrupio (Sukamieji šokiai – XIX a. poriniai šokiai) susirinkime. Tyrinėjimų sritys – šokio perdavimas, šokio stilius, tradicinė polka.

Tel. +37068035048

El. p. vaida.naruseviciute@gmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 06 20

Marta Rzepczyńska (g. 1982), muzikos menų magistrė (2006), Poznanės I. J. Paderewskio muzikos akademijos Muzikos teorijos instituto asistentė. Nuo 2006 m. dėsto muzikos analizės ir istorijos, įvairių epochų muzikologinės literatūros ir klausos lavinimo disciplinas. Studijavo pas garsius dabarties kompozitorius: Toshio Hosokawą ir Gilbertą Amy (2003, „Centre Acanthes Acanthes à Villeneuve-les-Avignon“, Prancūzija) bei Lučą Van Hove (2005, „Lemmensintituit Leuven“, Briuselis, Belgija).

Nuo 2006 m. aktyviai dalyvauja konferencijose Lenkijoje ir Prancūzijoje, konservatorijoje „à Rayonnement de Rennes“ buvo pakviesta skaityti paskaitą. Mokslinių tyrimų sritys: šiuolaikinė muzika, lenkų kompozitorių A. Panufniko ir A. Koszewskio kūryba bei interaktyvumo, intermedijos ir laiko erdvės šiuolaikinėje chorinėje muzikoje studijos. Šių tyrimų pagrindu M. Rzepczyńskos mokslo straipsniai publikuoti Lenkijoje (2008–2010).

Nuo 2007 m. M. Rzepczyńska bendradarbiauja ir rengia pasirodymus su „Compagnie Trajectoire“ menininkais iš Prancūzijos. Taip pat yra sukūrusi projektų su choreografe ir šokėja Sandrine Robin ir vaizdo menininku, fotografu Richardu Volante. M. Rzepczyńska dalyvauja tarptautinių meno ir pedagoginių projektų (*International Artistic and Pedagogical Projects*) veikloje.

Tel. +48692745285

El. p. martondine@gmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 02 20

Mieczysławas Tomaszewskis – muzikologas, teoretikas, leidėjas, ilgametis Lenkijos muzikos leidyklos (PWM) direktorius, Krokuvos muzikos akademijos profesorius, Teorijos ir muzikos kūrinių interpretavimo katedros vedėjas.

Mokslinių interesų centre – XIX–XX a. muzikos teorija ir istorija, ypač chopinologija, romantinė lyrika ir šiuolaikinė lenkų muzika. Išsamių studijų apie F. Chopiną autorius: „Chopin.

Chłowiek, dzieło, rezonans“ („Chopinas. Žmogus, kūrinys, rezonansas“, 1998, 2006), „Frederic Chopin und seine Zeit“ („Fredericas Chopinas ir jo epocha“, Laber, 1999), „Chopin. Fenomen i paradoks“ („Chopinas. Fenomenas ir paradoksas“, 2009). Taip pat parašė monumentalią monografiją apie Krzysztofą Pendereckį „Bunt i wyzwolenie“ („Maištas iš išsivadavimas“): I tomas „Rozpętanie żywiołów“ („Gaivalų pažadinimas“, 2008), II tomas „Odzyskiwanie raju“ („Rojaus atgavimas“, 2009). Krokuvos muzikos akademijos ir Bydgoščiaus muzikos akademijos (nuo 2010 m. gegužės 28 d.) daktaras *honoris causa*.

Straipsnis įteiktas 2010 06 20

Mārtiņš Viļums (g. 1974, Ryga) – kompozitorius, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos doktorantas. Tiria kompozicinius laiko ir erdvės suvokimo aspektus XX–XXI a. muzikoje. Daug jo kūrinių skambėjo Latvijoje, Lietuvoje, Olandijoje, Vokietijoje, Norvegijoje ir Estijoje. M. Viļumso styginių kvartetas „Sansara“ laimėjo Latvijos filharmonijos ir Latvijos kompozitorių sąjungos organizuotą kamerinės muzikos konkursą (1996). Kompozicija „Le temps scintille“ pelnė pagrindinę premiją UNESCO „International Rostrum of Composers“ Vienoje (2005).

El. p. martins.vilums@gmail.com

Straipsnis įteiktas 2010 05 15

Daiva Račiūnaitė-Vyčiniene (g. 1962), muzikologijos daktarė (1993), habilituota daktarė (p. p., 2009), docentė (1998), Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Etnomuzikologijos katedros vedėja (nuo 2001), Muzikologijos

instituto Etnomuzikologijos skyriaus vyriausioji mokslinė bendradarbė (2010). Tarptautinių organizacijų ESEM (Europos etnomuzikologų seminaro), ICTM (Tarptautinės tradicinės muzikos tarybos) narė, dalyvauja Europos daugiabalsės muzikos tyrimų centro (EMM) veikloje, Vokalinės polifonijos tyrimų centro Tbilisyje narė, nuolatinė Vokalinės polifonijos tyrėjų simpoziumų dalyvė. Skaitė mokslinius pranešimus ir publikavo darbus Lietuvoje, Austrijoje, Didžiojoje Britanijoje, Estijoje, Gruzijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Sardinijoje, Vokietijoje ir kt. Išleido monografijas „Sutartinių atlikimo tradicijos“ (2000) ir „Lithuanian Polyphonic Songs. *Sutartinės*“ (2002), sutartinių pradžiamokslį „Kokių giedosim, kokių sutarsim?“ (2004), sudarė ir parengė 11 muzikinio folkloro kompaktinių diskų ir vaizdadiskų.

Vadovauja sutartinių giedotojų grupei *Trys keturiose* (nuo 1986), užsiima aktyvia sutartinių sklaida Lietuvos ir užsienio folkloro, taip pat šiuolaikinės muzikos festivaliuose. Yra folkloro ansamblio *Visi* narė (nuo 1986). Už reikšmingą mokslinę ir visuomeninę veiklą etninės kultūros srityje D. Račiūnaitėi-Vyčinienei (kartu su Evaldu Vyčiniu) 2002 m. paskirta Valstybinė Jono Basanavičiaus premija.

Moksliniai interesai: Europos tradicinė polifonija; sutartinės ir kitos lietuvių daugiabalsiškumo rūšys; folkloro atlikimo ypatumai; folkloras vaikų muzikinio ugdymo sistemoje; mitologija; pasaulėžiūra; lingvistika; šiuolaikinės folkloro interpretacijos formos ir kt.

El. p. daivarster@gmail.com, daivavy@lmta.lt

Straipsnis įteiktas 2010 07 09

About the authors

Gabrielius Alekna (b. 1975) is the first Lithuanian to hold a Doctor of Musical Arts degree from the Juilliard School (New York). The winner of the second prize at the 2005 International Beethoven Piano Competition in Vienna, Austria, Alekna has appeared as a soloist in Vienna Musikverein with the Vienna Radio Symphony Orchestra (RSO Wien) under the baton of Bertrand de Billy. Alekna was a featured soloist with the Juilliard Orchestra in New York, and with the Belarus State Symphony Orchestra in Minsk, while in his native country the pianist appears regularly with the National Symphony and State Symphony orchestras, as well as the St Christopher Chamber Orchestra and the Lithuanian Chamber Orchestra. He has garnered more than a dozen top prizes on both sides of the Atlantic, at such competitions as the Hilton Head (US), Maria Canals (Spain), and Čiurlionis International Piano (Lithuania) competition.

Recently, Alekna has been collaborating with the two-time Grammy-winning producer Judith Sherman and the three-time Grammy-nominated pianist Ursula Oppens in recording complete *Mots* by the Lithuanian composer Vytautas Bacevičius for the British label Toccata Classics. Alekna has edited a book of critique of previously unpublished piano works by Vytautas Bacevičius (Vilnius: LMIPC, 2006). This edition formed a part of Alekna's doctoral dissertation, which was awarded a Richard F. French prize for an outstanding doctoral document by the Juilliard School. Prior to his doctoral degree, he received Bachelor's and Master's degrees in Piano Performance from the Juilliard School.

Phone +19175726121

E-mail gabrielius@hotmail.com

Delivered 2010 05 20

Rytis Ambrazevičius (b. 1961), PhD in Humanities (2005), professor at the Kaunas University of Technology and associate professor at the Lithuanian Academy of Music and Theatre. A member of the European Seminar in Ethnomusicology (ESEM), the European Society for the Cognitive Sciences of Music (ESCOM), and the Advisory Board of the Journal of Interdisciplinary Music Studies (JIMS). He graduated from Vilnius University (1984; physics) and has won scholarships to study and research in Sweden (1995, 2001) and Norway (1997). Ambrazevičius is the author of the books *Notation and Transcription of Ethnic Music* (1997), and *Psychological Aspects of Musical Scales* (2008). He has published a number of research articles (over 40), made presentations at conferences (over 70) in Lithuania and abroad. In addition, he gave lectures and courses in Norway, Poland, Estonia and Latvia. Research interests include branches of ethnomusicology, musical acoustics, and psychology of music: traditional singing (Lithuanian and other traditions; performance, stylistics, perception, transcription, transmission); cognitive psychology of music; speech acoustics; mathematical methods in musicology.

Leader of the folklore group Intakas, and a member of the folk-rock group Atalyja.

E-mail rytisam@delfi.lt

Homepage <http://www.personalas.ktu.lt/~rytambr/>

Delivered 2010 05 20

Vida Bakutytė (b. 1952), Doctor of Arts (1990), a senior researcher at the Lithuanian Culture Research Institute. In 1975, she graduated from the Lithuanian Academy of Music and Theatre (the Lithuanian State Conservatoire till 1992). In 1987, she did postgraduate studies of theatre history at the Institute of History of the Lithuanian Academy of Sciences. She compiled and authored one of the volumes of *The History of Lithuanian Music* (19th century). She has published articles and made presentations both in Lithuania and abroad. The main areas of her interests are links between music and theatre, music and theatre in old Vilnius, music in a drama theatre (historical and contemporary aspects).

Email v.bakutyte@gmail.com

Delivered 2010 04 15

Gražina Daunoravičienė (b. 1955), PhD in musicology (1990), PhD doctor habil. (2008), professor, has been teaching at the Lithuanian Academy of Music and Theatre since 1979; the head of the Department of Music Theory (1998–2003). She held numerous scientific scholarships and grants to study and do research at the Moscow Tchaikovsky Conservatoire (Russia), at Salzburg's Mozarteum (Austria). She was awarded a scholarship from the Ministry of Culture and Education of Saxon lands and DAAD grant (Germany), and has been invited to Oxford University (UK). She presented reports and published scientific articles in Lithuania, Latvia, Poland, Germany, Russia, Great Britain, Belgium, Switzerland, Slovenia, the Czech Republic, Serbia, Finland, the United States etc. Daunoravičienė edited two monographs (2002 and 2007). She is a founder and compiler of the scientific magazines *Lithuanian Musicology* (ten volumes have already been published). Now she is editing the book *The Language of Music* consisting of five volumes, the first two of which were published in 2003 and 2006. She is a member of the Research Council of Lithuania, the representative of the Committee of the Humanities and Social Sciences.

Areas of research interests include the topic of musical genres, musical forms, models of historical techniques of composition, composers' schools, and the 20th century composition trends in Lithuanian music.

E-mail daunora@kml.mii.lt, daunora@gmail.com

Delivered 2010 04 20

Laura Kaščiukaitė (b. 1987) completed her BA studies in musicology at the Lithuanian Academy of Music and Theatre with her thesis *Adaptations of the Past Music*

in the *Creation of Lithuanian Neo-Romantic Composers* (scientific supervisor Professor, PhD doctor habil. Gražina Daunoravičienė) in 2010. The object of her scientific interest is the theory of intertextuality and methods of intertext adaptations in the Lithuanian music of the 20th century. In 2008, she participated in the international scientific conference in Riga (Latvia).

E-mail laurute.mail@gmail.com

Delivered 2010 06 22

Darius Kučinskas (b. 1966) has a PhD in Humanities (2002). He is an associate professor at Kaunas University of Technology, a member of the Lithuanian Science Society, the Lithuanian Composers Union (Branch of Musicology), the International Association of Music Libraries (IAML), the Automatic Musical Instrument Collectors' Association (AMICA). Kučinskas takes part in the international project International Congress on Musical Signification (ICMS). He graduated from the Lithuanian Academy of Music and Theatre (1993) and worked as a researcher at the National M. K. Čiurlionis Art Museum in Kaunas (1990–2002). Kučinskas is the author of books *Musical Text of Čiurlionis' Piano Compositions (Aspect of Genesis)* (2004) and *Chronological Catalogue of Čiurlionis' Music* (2007). He has published research articles (15) and made presentations at conferences in Lithuania and abroad (20). Research interests include music textology, music semiotics, technologies of music editing and publishing, synthesis of arts, and the creative heritage of Čiurlionis.

Phone +37061326010

E-mail darius.kucinskas@ktu.lt

Delivered 2010 01 29

Helmut Loos (b. 1950): studies in music education in Bonn (state examination) followed by studies in musicology, art history and philosophy at the University of Bonn; doctorate 1980, senior doctorate (Dr. Habil.) 1989; research fellow at the University of Bonn, the Department of Musicology from 1981 until 1989; director of the Institute of German Music in the Eastern Regions in Bergisch Gladbach between 1989 and 1993; professor and department chair of historical musicology at the Chemnitz University of Technology since April 1993 and at the Leipzig University since October 2001. In 2003, he was appointed Professor *honoris causa* at the Lyssenko Conservatory in Lviv; dean of the Department of History, Art History and Oriental Studies at the Leipzig University between 2003 and 2005; honorary member of the *Gesellschaft für deutsche Musikkultur im südöstlichen Europa* (Society of German Musical Culture in Southeast Europe) in Munich since April 2, 2005. Member of international editing councils for the periodicals *Hudební věda* (Prague), *Lietuvos muzikologija* (Vilnius), *Ars & Humanitas* (Ljubljana), *Musicology Today* (Bucharest) and *Studies in Penderecki* (Princeton, New Jersey).

E-mail hloos@rz.uni-leipzig.de

Delivered 2009 08 06

Leonidas Melnikas (b. 1957, Vilnius), PhD, habilitated doctor, professor. Educated at the St. Petersburg Conservatory (specializing in piano and organ), later received a PhD in Musicology from this institution; intern at the Liszt Higher School of Music in Weimar in 1986 and 1987; has taught at the Lithuanian Academy of Music and Theatre (formerly the Lithuanian Conservatory) since 1983.

Author of books: *C. P. E. Bach and the Baltics: On the Brothers Grotthuss* (Vilnius, 1997); *Ecology of Musical Culture* (Moscow, 2000); *Musical Heritage: At the Crossroads of Eras and Cultures* (Vilnius, 2007); *In the Footsteps of the Musical Heritage of Lithuanian Jews* (Vilnius, 2008) and numerous articles. Gives concerts in many countries and has performed as a soloist with different orchestras; a pianist of the Lithuanian piano trio Musica Camerata Baltica. CDs with his recordings have been published in Lithuania, USA, Russia and Portugal. He was awarded the Golden Disc prize (Vilnius, 2007). He is a member of the Council of the Lithuanian Musicians Society. He received an honorary doctorate from Daugavpils University, Latvia, in 2004.

Phone +37052603411

E-mail mmelnikas@hotmail.com

Delivered 2010 05 30

Vaida Naruševičiūtė (b. 1981) graduated the Lithuanian Academy of Music and Theatre in ethnomusicology in 2010. In 2008 and 2009, she attended international seminars for young ethno-choreologists (IPEDAK) in Norway. In 2009, she participated in the meeting of the sub-study group of International Council of Traditional Music (ICTM) on Round Dances – 19th Century Derived Couple Dances. Fields of research: dance transmission, dance style, traditional polka.

Phone +37068035048

E-mail vaida.naruseviciute@gmail.com

Delivered 2010 06 20

Marta Rzepczyńska (b. 1982): has an MA (2006), musician, assistant at the Institute of Theory of Music at the I. J. Paderewski Academy of Music in Poznań. Since 2006, she has been teaching music, analyses, ear training, history of music, and the musical literature of different periods. She has received professional training from renowned composers: Toshio Hosokawa, Gilbert Amy (2003, Centre Acanthes Acanthes à Villeneuve-les-Avignon, France) and Luc Van Hove (2005, Lemmensintitit Leuven, Brussels, Belgium).

Since 2006, she has presented the following conferences in Poland and in France where she has also guest-lectured, in the Conservatoire à Rayonnement de Rennes (France). Her research is focused on contemporary music and concentrated specifically on the Polish composers Andrzej Panufnik's and Andrzej Koszewski's music and on the theories of interactivity, intermedia and the idea of space-time in contemporary choir music. Her articles in relation to these studies have been published in Poland (2008, 2009, and 2010).

Since 2007, Rzepczyńska has collaborated and performed with artists from Compagnie Trajectoire, France.

Additionally, she has co-produced with Sandrine Robin (choreographer and dancer) and Richard Volante (video artist, photographer) and she has contributed to the International Artistic and Pedagogical Projects.

Phone +48692745285

E-mail martondine@gmail.com

Delivered 2010 02 20

Musicologist, theorist, publisher **Mieczysław Tomaszewski** was a director of the Polish music publishing house (PWM). Currently he is professor at the Krakow Music Academy and the head of Theory and Music Composition Interpretation Department.

The field of scientific research covers the music theory and history of the 19-20th centuries. Special attention is addressed to the studies of Chopin phenomenon, Romantic lyrics and modern Polish music. Tomaszewski is the author of comprehensive volumes about Chopin: *Chopin. Chłowiek, dzieło, rezonans* (*Chopin. A Man, Composition, Resonance*, 1998, 2006), *Frederic Chopin und seine Zeit* (*Frederic Chopin and his epoch*, Laber, 1999), *Chopin. Fenomen i paradoks* (*Chopin. Phenomenon and paradox*, 2009). Tomaszewski has written the monumental monograph about Krzysztof Penderecki *Bunt i wyzwolenie* (*Rebellion and Liberation*): 1st volume *Rozpętanie żywiołów* (*The Wake of the Furies*, 2008), 2nd volume *Odzyskiwanie raju* (*The Revival of Paradise*, 2009). Tomaszewski is doctor *honoris causa* at Krakow and Bydgoszcz music academies (since May 28, 2010).

Delivered 2010 06 20

Mārtiņš Viļums (b. 1974, Riga) is a composer and a post-graduate student at the Lithuanian Academy of Music and Theatre. His topic concerns the understanding of compositional aspects of time and space in 20th and 21st century music. Many of his other works have received premieres in Latvia, Lithuania, Holland, Germany, Norway and Estonia. His string quartet *Sansara* was awarded first prize

in the competition organized by the Latvian Philharmonic and Latvian Composers' Union (1996). The composition *Le temps scintille* by Mārtiņš Viļums has won the first prize at the UNESCO International Rostrum of Composers in Vienna (2005).

E-mail martins.vilums@gmail.com

Delivered 2010 05 15

Daiva Račiūnaitė-Vyčinienė (b. 1962). She graduated from the Lithuanian Academy of Music and Theatre in 1985; doctor of musicology (1993), PhD. habil. (2009), associate professor (1998), and the head of the department of Ethnomusicology (since 2001). She is a member of the European Seminar in Ethnomusicology (ESEM) and the International Council of Traditional Music (ICTM). She has been teaching at the Lithuanian Academy of Music and Theatre since 1989. Račiūnaitė-Vyčinienė has published numerous scientific articles, presented reports at conferences in Lithuania and abroad; she is the author of the books *Sutartinų atlikimo tradicijos* (*The Traditions of Performing the Sutartinės*, 2000), *Sutartinės. Lithuanian Polyphonic Songs* (2002). She has led a *sutartinės* performers group Trys keturiose (since 1986); an organizer of the annual International Folklore Festival Skamba skamba kankliai in Vilnius.

The objects of her scientific interests are *sutartinės* and other forms of early polyphony; traditional polyphonic singing in contemporary culture; peculiarities of performance; archaic forms of folklore; mythology and linguistics; teaching and interpretation of folk music for children. Her concern is with the dissemination of ethnic culture in modern-day society.

The National Jonas Basanavičius Award (2002; for significant scholarly and public activities in the area of ethnic culture).

E-mail daivarster@gmail.com, daivavy@lmta.lt

Delivered 2010 07 09

Atmintinė autoriams

Teikiamų publikuoti straipsnių reikalavimai, jų recenzavimo tvarka

Į žurnalą priimami tokios arba analogiškos struktūros moksliniai straipsniai: įvadas, tyrimų tikslas, objektas, metodas ir metodikos, gauti rezultatai, išvados arba apibendrinimas, nuorodos, naudotos literatūros sąrašas.

Prieš pagrindinį tekstą turi būti anotacija, kurioje nurodoma: tyrinėjimo objektas, metodas (metodikos), tikslas, išdėstomi tyrimo rezultatai. Po to išvardijami reikšminiai žodžiai. Anotacija turi būti pateikiama lietuvių ir anglų (vokiečių) kalbomis.

Straipsnio pabaigoje turi būti pateikiamos nuorodos ir literatūros sąrašas. Po literatūros sąrašo pateikiama santrauka. Jei straipsnis lietuvių kalba, santrauka rašoma anglų (vokiečių, prancūzų) kalba; užsienio kalba teikiamo straipsnio santrauka turi būti lietuvių kalba. Santraukos apimtis – 0,5–1 puslapis.

Straipsnio iliustracinė medžiaga (nuotraukos, grafikai, schemas, lentelės ir kt.) turi būti nespaltvota, geros kokybės ir tinkama reprodukuoti. Natų pavyzdžiai turi būti parengti kompiuteriu.

Straipsnius galima teikti lietuvių ir pagrindinėmis užsienio kalbomis. Apimtis neturėtų viršyti vieno spaudos lanko. Didesnės apimties straipsnio spausdinimo galimybė aptariama su vyriausiuoju redaktoriumi.

Straipsnio autorius atskirame lape lietuvių ir anglų (vokiečių, prancūzų) kalbomis turi pateikti trumpą savo mokslinę biografiją – nurodyti mokslinį laipsnį ir vardą, svarbiausius darbus, mokslinius interesus, darbovietę, pareigas ir adresą.

Redakcijai pagal nurodytus reikalavimus parengtą straipsnį autorius turi pateikti spausdintą baltame tipiniame A4 formato popieriuje (1 egz.) ir pridėti kompiuterinę laikmeną su straipsnio įrašu.

Pateiktą straipsnį recenzuoja du redakcinės kolegijos paskirti mokslininkai. Laikomasi nuostatos, kad kiekvienas straipsnis turi turėti dvi recenzijas – vidinę ir išorinę. Jeigu pateikto straipsnio problematika tarpdisciplininė, privaloma gretutinės mokslo srities ar krypties mokslininko rekomendacija.

Straipsnis spausdinamas gavus dviejų mokslininkų rekomendacijas.

Bibliografinių nuorodų sistemos reikalavimai

„Lietuvos muzikologijai“ teikiamuose straipsniuose turi būti laikomasi citavimo tvarkos ir bibliografinių nuorodų sąrašo sudarymo metodikos. Redaktorių kolegija vadovaujasi Osvaldo Janonio instrukcijomis, nurodytomis leidinyje *Bibliografinių nuorodų ir jų sąrašo sudarymo studijų bei mokslo darbuose metodika* (pagal Lietuvos standartus LST ISO 690 ir LST ISO 690-2). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2005. ISBN 9986-19-775-9).

Nuorodose (išnašose) ir literatūros sąrašė bibliografiniai duomenys pateikiami originalo rašyba. Dokumentai kirilica nelotyninami (netransliteruojami). Kinų, japonų, arabų ir kitų kalbų šaltiniai nurodomi naudojantis atitinkamais transliteravimo standartais. Sulotyninti duomenys gali pakeisti vartotuosius originaliame dokumente arba papildyti – tuo atveju suskiauisti laužtiniais skliaustais. Didžiųjų raidžių rašyba turi atitikti nurodomo dokumento kalboje susiklosčiusią praktiką. Pagrindinis nuorodos šaltinis išryškinamas kursyvu.

Tekstinės išnašos įterpiamos į straipsnio tekstą lenktiniuose skliaustuose arba teikiamos kaip pastaba nuorodose darbo gale. Į tekstą įterptose išnašose nurodomas cituojamo teksto autorius arba antraštė, išleidimo metai ir – jei reikia – puslapis, pavyzdžiui, (Čiurlionis 1973, 51). Kelių autorių leidinio nuoroda gali būti trumpinama nurodant pirmojo autoriaus pavardę ir prirašant „et al.“. Nuorodose teikiami bibliografiniai duomenys gali būti nurodomi dvejopai. Pirmuoju atveju, pavyzdžiui: Tekstas iš Mikalojaus Konstantino Čiurlionio laišku Sofijai Kymantaitei-Čiurlionienei rinktinės leidinyje Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas. *Laiškai Sofijai*. Parengė Vytautas Landsbergis. Vilnius: Vaga, 1973, p. 51. Antruoju atveju gali būti teikiama vien tik bibliografinė nuoroda laikantis citavimo tvarkos ir literatūros sąrašo sudarymo metodikos.

Literatūros sąrašas turi būti išdėstytas autorių arba antraščių abėcėlės tvarka. To paties autoriaus darbai rašomi išleidimo chronologine tvarka.

Bibliografinės nuorodos sudaromos laikantis šių reikalavimų:

- a) po autoriaus pavardės prieš vardą dedamas kablelis; po kiekvieno asmenvardžio dedamas kabliataškis;
- b) jei autorius nežinomas, nurodoma antraštė (pavadinimas);
- c) jei antraštės nėra, ji keičiama pirmaisiais žodžiais, reiškiančiais baigtinę mintį; po jų dedamas daugtaškis;
- d) toliau eina antraštė – straipsnio arba knygos pavadinimas (kursyvu) originalo kalba;
- e) prieš šaltinį, kuriame išspausdintas straipsnis, rašoma „In“ arba „Iš“; šaltinio antraštė išryškinama kursyvu.
- f) jei esama antraštės, t. y. antraštę paaiškinančių duomenų (informacija apie leidinio tipą, žanrą, paskirtį, rengėjus), jie teikiami po antraštės; prieš paantraštę dedamas dvitaškis;
- g) leidinio rengėjų (redaktorių, vertėjų ir pan.) nurodyti neprivalu, tačiau jie gali būti nurodomi po antraštės;
- h) būtini bibliografijos elementai yra išleidimo duomenys – originalo kalba rašomi duomenys: vieta, leidėjas, metai;
- i) po leidinio išleidimo vietos nuorodos dedamas dvitaškis (kai leidėjas nenurodomas, dedamas kablelis); po dvitaškio toliau rašomas leidėjas, esant keliems leidėjams – išryškintasis arba pirmasis leidėjas; po leidėjo įvardijimo dedamas kablelis;
- j) toliau nurodomi leidinio metai; esant tęstinių ar periodinių leidinių numerių, tomų ir pan. nuorodoms, po leidinio metų dedamas kablelis; nesant šių duomenų, po leidinio metų dedamas taškas, pavyzdžiui:
Landsbergis, Vytautas. *Geresnės muzikos troškimas*. Vilnius: Vaga, 1990. ISBN 5-415-00635-4.
Račiūnaitė-Vyčinienė, Daiva. Vienbalsumas šiaurės rytų Aukštaitijoje: vėlesnės monofoninės dainos. Iš *Lietuvos muzikologija*. Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2005, t. 6, p. 150–160.
- k) toliau nurodomi leidinio dalies (pvz., straipsnio) puslapiai, pavyzdžiui:
Kramer, Lawrence. Perspektyvos: postmodernizmas ir muzikologija. Iš Goštautienė, Rūta (sud.). *Muzika kaip kultūros tekstas*. Vilnius: Apostrofa, 2007, p. 124–160.
- l) toliau įrašomas knyga, daugiatomius arba serialinius leidinius identifikuojantis standartinis numeris – ISBN, ISMN ar ISSN; po jų nuorodos dedamas taškas; standartinis numeris neprivalomas nurodant knygų, daugiatomių arba serialinių leidinių dalis (straipsnius ir pan.);
- m) cituojant arba nurodant elektroninius dokumentus, būtina nurodyti leidinio autorių, antraštę, elektroninį adresą ir elektroninio leidinio žiūrėjimo datą, pavyzdžiui:
Paulauskis, Linas. Bronius Kutavičius: jeigu nėra paslapties – nėra ir muzikos. Iš *Lietuvos muzikos link* [interaktyvus]. 2005–2006, Nr. 11 [žiūrėta 2007 m. lapkričio 5 d.]. Interneto prieiga: <<http://www.mxl.lt/lt/classical/info/251>>.